

Monumentnummer*: 521153

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 10 mei 2002
Kadaster deel/nr 82693/30

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Tilburg		Tilburg		Noord-Brabant			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Bredaseweg	205			5038 NE	Tilburg		
Bredaseweg	207			5038 NE	Tilburg		
Bredaseweg	209			5038 NE	Tilburg		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel	
Tilburg		P				7030	

Omschrijving**

Inleiding.

WATERTOREN in Neo-Renaissance stijl gebouwd in 1897, voor de Tilburgsche Waterleiding Maatschappij naar ontwerp uit 1895 van H.P.N. Halbertsma ('s-Gravenhage). De toren is ca. 50 meter hoog en heeft inwendig een diameter van ca. 12 meter. Hij heeft een open geklonken plaatijzeren reservoir met een inhoud van 1000 m³, volgens het systeem van prof. Intze (Aken). Het bijbehorende pompstation, dat niet tot de bescherming behoort, ligt op ca. 4,3 kilometer afstand hiervan aan de Gilzerbaan no. 413. Tijdens de bevrijding op 26 oktober 1944 werd gepoogd de watertoren op te blazen. Het resulteerde in een zware beschadiging van de bovenbouw en het reservoir. De bovenbouw werd bij de restauratie vereenvoudigd uitgevoerd, hierdoor verdwenen de oorspronkelijke kantelen. Het ontwerp was afkomstig van de "Technische Afdeling van het Rijksinstituut voor Drinkwatervoorziening" ('s-Gravenhage). Het reservoir werd op 10 december 1947 weer in gebruik genomen. De standpijp, oorspronkelijk bestaande uit gewalst plaatstaal, werd in 1957 vervangen door een stalen kern voorzien van een gewapend betonnen mantel met een kapiteel op iedere bouwlaag. Hierdoor kreeg de vloerconstructie in het midden een extra ondersteuning.

Omschrijving.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De toren op rond grondvlak en onder plat dak heeft een cilindervormige opbouw bestaande uit drie delen: basement, schacht en bovenbouw. Aan de oostkant van de watertoren bevindt zich een arkeltoeren beginnend in de schacht ter hoogte van de lekvloer en doorgaand in de bovenbouw en uitstekend boven het dak van de watertoren en bekroond door een rond koperen torendak. De toren heeft drie bouwlagen, de lekvloer meegerekend. Het opgaande werk van de watertoren is uitgevoerd in rode baksteen gemetseld in kruisverband voor basement en schacht en Noors verband voor de bovenbouw. De toren is horizontaal geleed door een hardstenen waterlijst in de plint, zandstenen speklagen en een brede samengestelde cordonlijst (geprofileerd hardsteen banden, metselwerk in keperverband en hardstenen diamantkoppen) in het basement. Kraagstenen met geleidende cordonlijsten en een kroonlijst met een balustrade. In de waterlijst bevindt zich de inscriptie: "H.P.N. HALBERTSMA INGENIEUR". In het basement de entree deur en zes rondboogvensters. Ze staan terugliggend verwerkt in gevelnissen. De entree bestaat uit een dubbele deur in blank eikenhout op steekklampen omgeven door een Renaissance sieromlijsting met een getrapte bekroning onder een rondboog. In de omlijsting het gemeentewapen tussen eikenloof. De bovendorpel van het kozijn bevat het jaartal 1896-'97. De rondboogvormige muuropeningen in basement en schacht zijn voorzien van zandstenen raamdorpels, aanzet- en sluitstenen. Ze bevatten gietijzeren roedenvenster. Direct onder de bovenbouw in de schacht bevinden zich kleine rechthoekige vensters met een zandstenen omlijsting. De bovenbouw is uitkragend op een aantal uitgemetselde banden, gedragen door hardstenen consoles. Deze bevat acht groepen van rondboogvormige boven- en rechthoekige benedenvenster, die twee aan twee gekoppeld zijn. Ook deze hebben een zandstenen omlijsting. Onder de kroonlijst boven de hoogste cordonlijst bevinden zich 24 kleine vierkante vensters. Het interieur van de toren heeft in de vloeren gemetselde troggewelven gedragen door stalen binten. De bouwlagen worden door middel van gebogen ijzeren trappen aan de binnenkant van de torenschacht met elkaar verbonden.

Waardering.

De watertoren is van algemeen belang. Het gebouw heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van de groei van de zorg voor de levering van schoon drinkwater en tevens als voorbeeld van de technische en typologische ontwikkeling van de gebouwen voor de watervoorziening. Het heeft architectuurhistorisch belang voor de geschiedenis van de architectuur en bouwtechniek. Het is van bijzonder belang voor het oeuvre van de bouwmeester H.P.N. Halbertsma. Het gebouw is relatief gaaf bewaard gebleven.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie

Functie

Nutsbedrijf

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument